

SZAKKÖNYVTÁROSOK TECHNIKAI MINIMUM
VIZSGÁI AZ ÉLELMISZERIPARBAN

Az Élelmiszeripari Könyvtári Hálózati Alközpontban kijelölt, ez idő szerint 158 vállalati, kutató- és tervező-intézeti, valamint minőségvizsgáló intézeti és laboratóriumi műszaki könyvtár kezelői közül eddig mindössze ötnek volt könyvtárosi, illetve műszaki könyvtárosi képesítése. A hálózati alközpontok fejlesztésére vonatkozó irányelvek értelmében szükségesnek látszott tehát a működő szakkönyvtárosok és a vállalatok esetleg érdekelt más dolgozói számára szakkönyvtárosi technikai minimum tanfolyamot indítani. Az egyéni tanulással elvégezhető tanfolyam iparunkban ez év júliusában indult meg, és zárókonzultációit, illetve vizsgáit - az OMK közreműködésével - szeptember 19, 22, 24 és 26-án tartottuk.

A tananyag az "Élelmiszeripari szakkönyvtárak létesítése és fejlesztése" című kiadványunk^{x/} volt, melynek lényegét a vizsgákat megelőző konzultációkon nagyjából a vizsgatételek szellemében foglaltuk össze. A két-két kihuzott tétel helyes megválaszolása /szóbelileg/ az e r e d - m é n y e s vizsgához elegendő volt; a " k i v á l ó " minősítés elérésére általában még egy, a konkrét gyakorlatból adott szakkérdés helyes megválaszolása volt szükséges. A konzultáció másfél óráig, egy-egy vizsga általában 6-7 percig tartott.

A vizsgázók és eredményeik számszerű megoszlását a mellékelt összefoglaló táblázat tartalmazza. A legkiválóbb vizsgázóknak könyvjutalmat is adtunk.

^{x/} BALÁZS Sándor - FALVAI Alfréd: Élelmiszeripari szakkönyvtárak létesítése és fejlesztése. Bp. 1958. Felsőoktatási Jegyzetellátó V. 76 p.

Vizsgastatisztika

Összesen: Kiváló: Eredményes: Eredménytelen:

1. Beosztás szerint:

Tényleges könyvtáros	41	19	17	5
Nem könyvtáros	<u>10</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>0</u>
	51	24	22	5

2. Nem szerint:

Férfi	29	12	15	2
Nő	<u>22</u>	<u>12</u>	<u>7</u>	<u>3</u>
	51	24	22	5

3. Kor szerint:

20 év alatti	3	2	1	0
20 - 30 éves	20	10	8	2
30 - 40 "	20	9	9	2
40 - 50 "	4	2	2	0
50 év feletti	<u>4</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>1</u>
	51	24	22	5

4. Lakhely szerint:

Budapest	22	11	8	3
Vidék	<u>29</u>	<u>13</u>	<u>14</u>	<u>2</u>
	51	24	22	5

5. Képzettség szerint:

Műszaki felsőképzettségű	13	8	5	0
Műszaki középképzettségű	23	10	10	3
Műszaki alacsonyabb képz.	1	0	1	0
Főisk. végzettségű nem műsz.	4	3	1	0
Adminisztratív munkaerő	<u>10</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>2</u>
	51	24	22	5

Figyelemmel arra, hogy a vizsgázók kivétel nélkül elsősorban más munkakört töltenek be, a vizsgaeredmények legértékesebb tapasztalata a viszonylagos jó felkészültség volt, különösen a műszaki középképzettségű dolgozók /technikusok/ részéről. Az ifjú műszaki értelmiség - nem utolsósorban a vidékiek - oldaláról itt megnyilvánult érdeklődés megerősít bennünket abban a törekvésünkben, hogy 1. továbbra is, legalább másfél évenként, újabb minimum-tanfolyamokat tartsunk, 2. a levizsgázottak továbbképzéséről szakkiadványok és előadások alakjában tovább gondoskodjunk, 3. könyvtárlátogatásainknál ezekkel külön foglalkozzunk, 4. a szakkönyvtárosi munkakörök betöltésénél elsősorban őket javasoljuk a vállalatoknak, végül 5. a technikai oktatásban a műszaki könyvtárügy megismertetését szorgalmazzuk. Munkánk eredménye természetesen főként attól függ, hogyan tudjuk a szakkönyvtárosi munkakör erkölcsi és anyagi elismertetését - elsősorban vállalati vonalon - elérni és biztosítani. /Természetesen kutató-, tervező- és minőségvizsgáló intézeti vonalon is szükség van erre, bár itt a munka természeténél fogva általában mindenütt jobb könyvtári törekvések élnek./

A vizsgák második tanulsága az, hogy az OMK és az OMgK dokumentációs szolgáltatásaira nagyobb szükség van, mint valaha. Hogy iparunkban viszonylag szűk körben veszik ezeket igénybe, ennek oka a vonatkozó propaganda ugyyszólván teljes hiánya. Iparunkban a Figyelőszolgálatot alig 20 üzem, a Műszaki Lapszemléket legfeljebb 150 üzem, fordítást évente legfeljebb néhány üzem vesz igénybe; a többségben levő vidékiek a könyvtárba alig jutnak el. A szolgáltatásokat - hogy úgy mondjam - "meg kell mintázni", személyesen kell eljuttatni az üzemekbe, a műszaki vezetők-höz, és be kell végre rendezkedni a nagyobbstíliú, gyorsabb és kommerciálisabb munkára. Ahogyan a fejlődő dokumentációs igények nem nélkülözhetik a modern könyvtári műszaki berendezéseket, épp úgy modern módszerekkel kell tudatosítani ipari szakembereinkben a műszaki tájékozódás tényleges lehetőségeit. A vizsgázók hiába tanulják meg tételesen a dokumentáció előnyeit, ha a gyakorlati alkalmazás tekintetében a kezdet kezdetén tartanak. És hol van akkor még az üzemi vezetők, főmérnökök, beruházók és - főkönyvelők meggyőzése!

A vizsgák alkalmával érlelődött meg az az elhatározásunk is, hogy jövő tavasszal Budapesten az ipar könyvtárosai részére műszaki könyvtárosi napot tartunk, melynek során az OMK gyönyörű új épületét is be szeretnénk nekik mutatni, különös tekintettel a decimális osztályozás gyakorlati előnyeire.

A sikeres vizsgázók a következő szövegű bizonyítványt kapják:

"Az élelmiszeripari szakkönyvtárosok szakmai vizsgáztatására alakult alulírott bizottság igazolja, hogy
....., aki az 19... évben-n született, anyja neve:; az élelmiszeripari szakkönyvtárosok részére rendezett egyéni tanfolyamot eredményel elvégezte."

A vizsgákon az OMK-t képviselő vizsgabizottsági tagok, Dr. Tombor Tibor és dr. Balázs Sándor javaslatára igyekeztünk a vizsgázók egyéb /előadói, áttekintő, stb./ képességeit is megfigyelni. Mivel az alközponti apparátus, a feladatoknak még csak kezdetén áll, ebben az az elképzelés vezetett, hogy az egyes iparágakban kiválóan vizsgázott és más szempontból is megfelelő könyvtárosokat szűkebb együttműködésre vonjuk be, s ezt a mintegy decentralizált törzskart egyes konkrét, a központilag az említett okból általunk meg nem oldható feladatok megoldásánál /pl. könyv-KC/ intézményesen - mindenkor szűkebb körükben belül - igénybe vesszük. Ennek természetesen ismét az az előfeltevése, hogy a vizsgázott könyvtárosok munkájukért intézményes anyagi ösztönzésben részesüljenek.

Erre van mód: A 103/1958. M.M. sz. utasítás 7.§ /4/ bekezdése nem zárja ki azt, hogy a műszaki könyvtárosi munkakört mellékesen ellátó, vizsgázott dolgozók előnyére - egyéb körülmények egyenlősége esetén - az azonos beosztású nem-könyvtárosokhoz képest a bérskálatételek "...-tól ...-ig" határai közötti lehetőséget a fizetés megállapításánál értelemszerűen igénybe vesszük. /Állományon kívüli beralapból saját vállalati dolgozónak nem lehet juttatni./

Ezt a kérdést, sokszáz műszaki könyvtáros közös ügyét, az Országos Műszaki Könyvtárügyi Tanácsnak sürgősen fel kell karolnia. Csak így fogjuk tudni elérni, hogy a vizsgabizonyítványnak tényleges értéke, a műszaki könyvtárosságnak az üzemeknél becsülete legyen, és csak így fogunk tudni növekvő szolgáltatásokat tenni a magyar műszaki kultúra ügyének.

dr. Falvai Alfréd

- x - x - x -